

OKUL KORKUSU VE OKULDA BAŞARISIZLIK

Okulların açıldığı bu günlerde tüm anne ve babalardaki ortak korku, çocuklardaki oluşan korkuyla benzerlikler gösterir. Ebeveynlerde, çocukların okula olan adaptasyonundaki güçlüklerle nasıl baş edecekleri ile ilgili kaygılar, soru işaretleri, bazen onları çocuklarından uzaklaştıran bir yoksunluğa iter.

Çocuklar psikososyal ve zihinsel gelişimleri sırasında karşılaştıkları zorluklarda, buldukları gelişim dönemine uygun olarak farklı tepkiler vermektedirler. Kreşe başlama, öğretmen değişikliği, yakın çevreden sevilen birinin hastalığı ya da kaybı, anne baba tartışması ve kardeş doğumu gibi yaşam olayları karşısında zorlanmakta, belirli bir uyum süreci yaşamaktadırlar. Uyku saatlerinin de değişmesiyle bazen çocuklar okula gitme konusunda zorlu saatler yaşarlar. Anne ve babaları okula götürürken ya da okuldan alırken bağırarak protesto ederler. Okula gitmeyi reddetmelerine çoğunlukla baş ve **mide** ağrısı gibi fiziksel şikâyetleri de eklenir. Sınıfın çok zor ve sıkıcı olduğundan da yakınabilirler. Kötü niyetli öğretmenlerinin onlarla uğraşacağından korkarlar. Çocuk bu şikâyetlerini ailesine iletebilir ya da eve gitmesine izin verilmesi için öğretmene veya okul müdürüne anlatabilir. Çocuğun okula gitmek istemeyişi genellikle evden veya anne babadan ayrılma korkusuyla ilgilidir. Bazen, çocuklarından ayrıldıkları için kendileri de huzursuz olan anne babalar çocuğun aklına bilmeyerek okul korkusunu sokarlar.

Çocukların daha sonra kullandıkları, kolayca fark edilmeyen sinyaller verirler. Çocuklar da bir okul gününü evde geçirebilmek için anne babalarının zayıflıklarından faydalanırlar ya da onların bu samimi ayrılık korkularını benimserler. Şu düşünceyi onlara hissettirmek dikkat edilmesi gereken bir durumdur "**Eğer Annem evden ayrılıp okula gitmemde tereddüt yaşıyorsa belki de gerçekten ortada endişelenecek bir durum vardır**". Bu, çocuk dünyasında okulla bağlantısını koparacak derin travmalara neden olabilmektedir. Böyle bir durumda yapılabilecek şeyler aslında çok da zor değildir. Sadece davranışımızın çocuğun okul hayatını doğrudan etkilememesini sağlamak ve çözümsüzlüğü kendinizce doğrularla kapatmamak.

Bunlarda size birer çözüm olacaktır;

Baş ağrısı karın ağrısı gibi, çocuğunuzda fiziksel yakınmalar olduğunda üşenmeden kontrol ettirmemek için doktora götürün.

Şikâyetlerinin patolojik olmadığını fark etmesini sağlayın.

Eve geldiğinde sınıf çalışmalarını sıkıcı ve karmaşıklığından veya okul arkadaşları ve öğretmeni ile ilgili konulardan şikâyet ediliyorsa okulu ziyaret edin.

Ona güven verici konuşmalar yaparak korkuları hakkında konuşmaya teşvik edin. Onu yatıştırın ve gün boyunca nerelerde olacağınız, okulda acil bir durum olduğunda çocuklarla kimin ilgileneceğini ve korkuları olduğunda okulda kimlerle konuşabileceği hakkında **bilgi** verin.

Neden ne olursa olsun okula düzenli devam etmesi konusunda ısrarlı olun.

Örneğin yakınmaya devam etseler de giyinmesine, servise binmesine ve okula kadar yürütmesine yardım edin.

Muhalefet etmeye devam etseler de sınıfa girmesine eşlik etmek, sırasına yerleştirmek ve ardından hemen sınıftan çıkmak gibi konularda ısrar edin.

Eğer sorun bilhassa zor ise; Çocuğun bir iki saatliğine, daha sonra yarım gün, sonra da tam gün okula gitmesini sistematik bir yaklaşım kullanarak sağlayın.

Gün içinde sizi önce iki kere sonra bir kere aramasına izin verin.

Daha sonra bu ayrıcalığı ortadan kaldırın.

Ödül metodunu kullanın. Okula devam etmesi ve muhalefet etmemesi karşılığında evde ya da okulda başka ayrıcalıklar sunacağınızı söyleyin.

Kesinlikle unutmamamız gereken çocuğa bu konuda zafer kazandırmamamız gerektiğidir. Bir kez bile olsa çocuğun kazanmasına izin verirse sorunun daha derinleşeceğini göz ardı etmemeliyiz. Eğer, belirli gün veya hafta okula devam zorunluluğu varsa ve çocuk bu sınırı zorlamaya çalışıyorsa, bu noktada pes etmek, en başa dönmek demektir. Bu sorunu asla tek başınıza çözmeye çalışmayın. Yardım istemekten çekinmeyin.

Bu sorun genellikle anne baba ve okul personelinin birlikte çabalarıyla aşılabilecektir.

Okulda başarısızlık; öğrencinin gerçek yeteneği ile okuldaki başarısı arasında görülen farklılıktan ortaya çıkmaktadır. Okul başarısızlığı gösteren çocukların okul başarıları, gerçek yeteneklerinin altında seyretmektedir. Bu çocuklar, genellikle yeteneklerini kapasitelerinin altında kullanmaya programlanmışlardır.

Elbette bu programlamayı yapan kadar buna zemin hazırlayan anne babanın da kabahati vardır. Amaç suçluyu tespit etmek değil programlamayı asıl olması gereken haline dönüştürmektir. Eğer bunu yapmaz isek eğitimde başarısızlık üst üste yığılır, birikerek çoğalır. Bu nedenle başarısızlığın mümkün olduğunca erken fark edilmesi önemlidir. Okul yıllarının ilk dönemlerinde fark edilen başarısızlık, ilköğretim süresince düzeltilmezse, çocuğun tüm okul yaşamını etkileyebilir.

Başarısızlık çocukta çoğunlukla amaç ve değer eksikliği, aşağılanma sonucu duygusal örselenme, olgunlaşmamış ilişkiler, kendini ve başkalarını yeterince değerlendiremememe, endişe ve huzursuzluk gibi belirtilere neden olur. Bunlara ek olarak, yetersiz çalışma alışkanlığı, dikkati yoğunlaştıramama, hayal kurma, aşırı hareketlilik, ödevlerini tamamlayamama ve organize olamama gibi davranışlar öğretmenler tarafından gözlenip belirlenen tipik özelliklerdir. Başarısızlığı yaşayan çocuk, genellikle sınıfta sessizlikle, ödevlerini hazırlarken dikkatsiz ve ihmalkârlıkla kendini ele verir.

Sınıf arkadaşlarıyla sürekli tartışır.

Otoriteyi kabul etmek istemez.

Sınıfta ya hiç derse katılmaz ya da çok az katılır.

Zamanını başta kalem yontma ve kemirme olmak üzere, her çeşit eşya ile oynayarak, çevresindekilerle konuşarak ve onları rahatsız ederek geçirir.

Sırasında sallanır. Yazılı çalışmalarından nefret eder. Eğer zorlanırsa baştan savar. Peki, neden bazı öğrenciler okuldan hoşlanıp, öğrenmek için çaba sarf edip, yapabildiklerinin en iyisini yapmaya çalışırken, diğerleri okuldan nefret etmekte, zorlukla ödevlerini yapmakta, buna bağlı olarak başarıları, kapasitenin altında olmaktadır.

Okulda başarısızlığı üç temel faktör etkilemektedir:

1-Ev ve aile ortamı

-Özgüven

-Otonomi, kendi kendini yönetme

-Güdülenme (Motivasyon)

-Başarı konusunda anne ve babanın tutumu ve desteği

-Ebeveynin aşırı baskısı

-Ebeveynin beklentisi

-Stres oluşturan olumsuz ev koşulları.

2-Bireysel özellikler

3-Okul ve öğretmen,

Yaşadığımız hiçbir sorun yoktur ki mutlak çözüme kendi başımıza ulaşabilelim. Yardım almak kendimize ve çocuğumuza olan saygımızı artıracak, yanlışlarımızın farkına varabilecek aynada kendimizi görebilmemizi sağlayacaktır. Çözüm için sorunu iyi tespit etmek kadar uyguladığımız yöntemde önemlidir.

Mutlaka ilk adımı atın...

Sabırlı sakın ama **mutlaka** diz çökerek, onlarla aynı seviyeden dünyayı görmeye çalışın.

Onların büyüklüğü ile bu kocaman dünyaya bakın.

Anne ve baba olarak yaşadığınız tecrübeleri değil, onun sizin anlattıklarınızdaki ayrıntılara verdiği önemle düşünün.

Hepsinden önemlisi bir birey gibi onları dinleyin iletişime geçin.

Tüm bunlar ve yapabileceğiniz daha o kadar çok şey var ki. Ne yazık ki, artık bizi büyüten ebeveynlerimizin yaşadığı o samimi ve kapıların pencerelerin kilitsiz bırakılarak yaşandığı dünya yok. Çocuklarımızı korumak yerine onlara kendilerini koruyabilecekleri ve başarılı bir hayat kurabilecekleri yarımlar sunma görevini üstlenelim.

Dr. Gökhan ÜRKMEZ